

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова
“13” травня 2016 р.
Протокол № 14

Проректор з наукової роботи
професор Г.М. Горбін

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни**

**«ІНОЗЕМНА МОВА (французька)»
для здобувачів третього рівня вищої освіти
доктора філософії PhD**

Київ
2016 рік

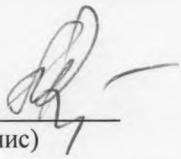
Розробники програми: Віннічук Л.С. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології, факультету іноземної філології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова

Рецензенти¹: Філоненко Наталія Георгіївна .доктор філологічних наук, доцент , завідувач кафедри романської і новогрецької філології Київського національного лінгвістичного університету

Матвєєва Світлана Анатоліївна, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу, факультету іноземної філології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні проектної групи НПУ імені М. П. Драгоманова «20» квітня 2016 року, протокол № 9

Керівник проектної групи

(підпис)

Віннічук Л.С.
(Прізвище, ініціали)

¹ Навчальна програма рецензується двома провідними фахівцями даної предметної галузі: I рецензент – має бути співробітником університету, II – співробітником іншої установи (навчального закладу).

I. Пояснювальна записка

Програма навчальної дисципліни іноземна мова (французька) складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки фахівців освітнього рівня доктор філософії, галузі знань 01Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Науки про освіту__.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система наукової іноземної мови зокрема особливості фонологічної, граматичної систем, особливості лексичного складу мови, яка вивчається, правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації на матеріалі наукової фахової літератури.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни «Іноземна мова (французька)» включає такі суміжні дисципліни, як: практична граматики, практична фонетика, практика усного та писемного мовлення, академічне письмо, практика перекладу іншомовного тексту.

II. Мета і завдання навчальної дисципліни

- практична: формувати в аспірантів комунікативну, лінгвістичну і соціокультурну компетенції;
- когнітивна: формувати когнітивну компетенцію у взаємозв'язку з іншими видами компетенцій;
- емоційно-розвиваюча: формувати позитивне ставлення до оволодіння як мовою, так і культурою франкомовного світу;
- освітня: розвивати здатність до самооцінки і самовдосконалення, що допоможе успішно завершити курс навчання в аспірантурі й стане передумовою їх наступного професійного росту;
- науково-професійна: формувати в аспірантів науково-професійну компетенцію шляхом ознайомлення їх з тематикою наукового матеріалу на основі вивчення іншомовних джерел та залучення до виконання професійно-орієнтованих завдань;
- виховна: розвивати почуття самосвідомості; формувати вміння міжособистісного спілкування, необхідні для повноцінного функціонування як у навчальному середовищі, так і за його межами.

Для успішного досягнення поставленої мети передбачається реалізація таких завдань:

1. Сформуванати базовий понятійний апарат.
2. Забезпечити формування навичок використання здобутих знань при перекладі та аналізі наукових текстів, вживанні активної та пасивної лексики.
3. Здійснювати пошук лексичного матеріалу з урахуванням функціонально-комунікативного підходу.

У завдання навчання французької мови аспірантів та здобувачів входить:

- навчання мовлення. Завданням курсу є розвиток природно мотивованого монологічного і діалогічного мовлення, що сприятиме можливості підготовки інформації стосовно проблеми, мети, методів і засобів дослідження, цінності дослідження, експерименту, обробки даних, отриманих результатів та інших аспектів наукової роботи. Аспіранти та здобувачі повинні вміти вести наукові дискусії та спілкування на рівні побутової тематики та ситуацій, пов'язаних із перебуванням у закордонному відрядженні;
- навчання аудіюванню. Завдання полягає в удосконаленні навичок сприйняття і розуміння монологічних і діалогічних висловлювань носіїв мови в межах професійної та побутово-ситуативної тематики на рівні 85—90% інформації при темпі її пред'явлення 120—150 слів на хвилину.
- навчання читання автентичної фахової літератури. Завданням ставиться подальший розвиток навичок оглядового, інформативного і глибинного читання оригінальної наукової інформації з фаху. Оглядове читання передбачає вміння ознайомлюватися з тематикою наукового матеріалу та стисло давати характеристику загального уявлення про його зміст. Інформативне читання спрямоване на розвиток теми ,загальну аргументацію та розуміння основних положень змісту. Глибинне читання передбачає повне і точне розуміння тексту.
- навчання правопису та граматики. Письмо іноземною мовою має важливе значення для розвитку навичок мовлення. Передбачено виконання лексичних і граматичних вправ, складання планів чи конспектів до прочитаного, виклад

змісту прослуханого чи прочитаного у письмовому вигляді (в т. ч. у формі анотацій і рефератів), написання доповідей і повідомлень, приватних і ділових листів, інших основних видів документації (заяв на участь у конференції, складання стислого автобіографічного нарису тощо).

- навчання перекладу. Для формування навичок адекватного перекладу з іноземної мови необхідно володіти знаннями про особливості мови і стилю, основними поняттями теорії і практики перекладу наукової і технічної літератури, а саме: поняття перекладу, еквівалент і аналог, перекладацькі трансформації, способи компенсації змістових втрат при перекладі, контекстуальні заміни, багатозначність слів, збіг і розбіжності значень інтернаціональних слів, "фальшиві друзі перекладача" тощо;

- навчання анотуванню і реферуванню. Навчання способів анотування і реферування (рідною й іноземною мовами) має бути спрямоване на формування навичок і умінь оформлення отримуваної інформації. Анотування й реферування використовується також як прийом контролю щодо розуміння тексту. Практичним заняттям з анотування й реферування має передувати засвоєння таких базових понять, як призначення, структура та особливості мови анотації і реферату; види анотацій (описова, реферативна) і рефератів (реферат-конспект, реферат-резюме, оглядовий реферат); основні проблеми зіставної стилістики української та іноземної мов у сфері наукового мовлення. Сформовані навички і вміння сприятимуть можливості складати іноземною мовою анотації до рефератів, наукових статей, доповідей, матеріалів дослідження тощо.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-наукової програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	Знати: систему іноземної мови та закономірності її функціонування в процесі іншомовної комунікації; Вміти:	Лінгвістична — здатність використовувати знання про основні аспекти системи іноземної мови, правил її

	використовувати здобуті знання для вирішення практичних завдань іншомовної комунікації в академічній та професійній сферах.	функціонування в процесі іншомовної комунікації; здатність володіти іноземною мовою у науково професійних цілях на рівні В 2
2.	Знати: лексичний мінімум наукового фахового мовлення в обсязі навчальної програми курсу; фонетичні, семантичні та синтаксичні правила і закономірності іноземної мови; Вміти: спонтанно та вільно висловлюватись у межах побутових, академічних, наукових та професійних тем, брати участь у дискусіях та дебатах, використовуючи при цьому лексичний мінімум з програмних тем курсу;	Комунікативна – здатність сприймати та продукувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації, до ситуації спілкування з урахуванням адресату і характеру взаємодії партнерів;
3.	Знати: прийоми структурної побудови наукового іншомовного тексту, засоби зв'язності і цілісності тексту, стратегії та основні способи перекладу наукових текстів різних структурних типів; Вміти: застосовувати здобуті базові поняття теорії перекладу, навички лексичних та граматичних трансформацій при перекладі наукових текстів професійного спрямування	Комунікативна – здатність правильно застосовувати лексико-семантичні та граматичні перекладацькі трансформації для адекватного перекладу наукового тексту за фахом та адекватної побудови повідомлення в процесі спілкування;
4.	Знати: мовні форми, властиві для офіційних та розмовних реєстрів академічного і професійного мовлення, лексичні, синтаксичні особливості та основні принципи написання різних видів наукових робіт;	Професійна – здатність використовувати знання синтаксичних, морфологічних та лексичних особливостей організації іноземної

5.	Вміти: презентувати результати власних наукових досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах; оформляти іноземною мовою статті відповідного фаху адекватними лексичними, граматичними та стилістичними засобами Знати: основні особливості соціокультурного розвитку країни, мова якої вивчається; соціально-культурний контекст функціонування мови; Вміти: моделювати певний комунікативний акт монологічного / діалогічного мовлення з урахуванням культурно специфічних особливостей французької мови.	мови при написанні різних видів наукових робіт (тези, анотації, реферати, резюме). Соціокультурна – здатність здійснювати монологічне, діалогічне мовлення, враховуючи соціокультурні особливості функціонування французької мови.

Примірний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС
180 годин (60 год. –аудиторні , 120 год. – самостійна робота)

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль I. ENSEIGNEMENT SUPERIEUR EN FRANCE ET EN UKRAINE

Тема 1. Education au 21ème siècle. Les Universités célèbres

Тема 2. L'Université nationale pédagogique Dragomanov. L'histoire. La structure. Les cours de 3ème cycle.

Тема 3. L'enseignement superieur en France.La Sorbonne

Тема 4. La révision de la grammaire: Présent de l'indicatif. Les articles

Тема 5. La révision de la grammaire Passé Composé. Les prépositions.

Модуль II. LES METHODES DE RECHERCHES SCIENTIFIQUES

Тема 1. Les grades académiques dans les pays francophones.Doctorat. Master. Licence. Les grades scientifiques en Ukraine. Doctorat de la philosophie.

Тема 2. Diplômes universitaires et la formation continue. Les examens d'entrée. et les exigences. L'importance de la formation continue.

Тема 3. Les recherches scientifiques. Les particularités de la forme écrite du style scientifique. Les thèses de recherche.

Тема 4. Les textes scientifiques. La structure. La terminologie spéciale.

Тема 5. La révision de la grammaire: Imparfait. Plus-que-parfait. Concordance des temps.

Модуль III. CONFERENCE SCIENTIFIQUE

Тема 1. La conférence scientifique. L'inscription à une conférence. Le vocabulaire utile.

Тема 2. La présentation orale d'une thèse de doctorat. Comment faire un sommaire: préciser des notions principales de l'ouvrage scientifique, déterminer l'idée essentielle .

Тема 3. Rédiger un résumé. Les règles principales de sa formation. Les règles de la ponctuation.

Тема 4. La révision de la grammaire: Future Simple. Future Immédiat. Futur dans le passé.

Тема 5. La révision de la grammaire: Infinitive. Degrés de comparaison des adjectifs et des adverbes. Test.

Модуль IV. COOPERATION INTERNATIONALE DANS UNE SPHERE SCIENTIFIQUE

Тема 1. La visite en France. Les traditions culturelles du pays. Le vocabulaire utile.. A l'aéroport. A l'hôtel. Les rencontres avec des collègues étrangers..

Тема 2. Le plan d'actions Les rencontres et les discussions. Les types de discussions. Déterminer les sujets de discussions scientifiques. Les repas. Les stéréotypes de différentes nations.

Тема 3. La préparation. des documents. La correspondance commerciale et personnelle. Le lexique et les clichés utiles.

Тема 4. Rédiger Curriculum Vitae (document contenant les informations sur l'état civil, la formation et l'expérience professionnelle des postulants). Les clichés utiles.

Тема 5. La révision de la grammaire: Les verbes modaux. Participe présent. Participe passé. Gérondif.

Модуль V. SCIENCES ET LES RECHERCHES SCIENTIFIQUES

Тема 1. Le rôle du directeur scientifique. Les études et les occupations de tous les jours des postulants.. Le travail à la bibliothèque. La routine quotidienne. Les jours de repos.

Тема 2. La terminologie spéciale des recherches scientifiques. Ma profession. Le sujet, le but et les tâches de ma recherche.

Тема 3. Les. méthodes de la recherche: générales, scientifiques. Le travail avec les dictionnaires. La préparation d'un article pour un recueil scientifique.

Тема 4. La traduction des textes techniques. Méthodes de la traduction des textes scientifiques.

Тема 5. La révision de la grammaire: la forme active et passive des verbes. Les pronoms.

Модуль VI. PRESENTATION DES RAPPORTS ET DOCUMENTS DE RECHERCHE

Тема 1. Rédiger le rapport scientifique: les règles essentielles de la composition. Les principales composantes. Le contenu du rapport scientifique.

Тема 2. Les célèbres savants français; Les présentations.

Тема 3. Les présentations orales des résultats de recherches obtenues aux cours de troisième cycle d'études.

Тема 4. La révision: de la grammaire. Conditionnel Présent. Conditionnel passé

Тема 5. Le test final de fin d'études.

IV. Засоби діагностики успішності навчання: форми та методи поточного і підсумкового контролю.

Діагностика успішності навчання з дисципліни «Іноземна мова (французька)» включає *поточний контроль, модульний контроль, підсумковий контроль, залік та екзамен.*

Поточний контроль передбачає: облік і контроль виконання різних видів домашнього завдання, проведення співбесід з аспірантами, усне вибіркоче опитування, підготовку доповідей з питань наукового дослідження, індивідуальну роботу аспірантів (презентації у режимі PowerPoint, реферати, переклади наукових статей, складання термінологічних словників), самостійну роботу, тестування.

Для модульного контролю засвоєння аспірантами навчального матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять, самостійної роботи, передбачено проведення модульної контрольної роботи (у формі тесту).

Підсумковою формою контролю є **лексико-граматичний тест**, який за структурою може наближатись до екзаменаційного тесту та **залік**.

На залік подаються наступні документи :

1. Реферат українською мовою за темою дисертаційного дослідження, який базується на 5-ти франкомовних автентичних джерелах, і загальним обсягом

300 сторінок. Реферат повинен бути оформлений згідно вимог, тобто мати вступ, два розділи, список використаної літератури, відповідні посилання та Sommaire на 0,5-1 сторінку французькою мовою. Загальний обсяг – 20- 25 сторінок.

2. Есе «Mon travail scientifique» – 1 сторінка, про дослідницьку роботу французькою мовою.
3. Анотації 2-х українських статей французькою мовою за темою дисертаційного дослідження, кожна 500 знаків (одна літера – один знак).
4. 10 перекладів статей або уривків з наукової літератури за темою дисертаційного дослідження обсягом 2000 знаків кожний, тобто загалом – 20000 знаків (знак – одна літера) з французької мови на українську.
5. Словник (франко- українських термінів) мінімум 100 термінів за темою дисертаційного дослідження.
6. Список літератур франкомовних джерел за темою дисертаційного дослідження.
7. Тексти презентацій французькою мовою (15-20 речень) про двох видатних вчених, які працювали в галузі дослідження. яке здійснює аспірант.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

Екзамен є формою підсумкового контролю результатів навчання аспірантів і має на меті перевірку системності засвоєння програмного матеріалу, цілісності бачення навчального курсу, рівня осмислення знань та набуття умінь, їх комплексного застосування у практичній діяльності, діагностування ефективності самостійної навчальної роботи. Складання іспиту на позитивну оцінку свідчить про засвоєння змісту навчального курсу в обсязі, передбаченому галузевим стандартом вищої освіти.

Екзамен складається з 4 питань:

- Переклад франкомовної статті на українську мову
- Анотація україномовної статті французькою мовою
- Лексико-граматичний тест рівня B2
- Співбесіда по темі “Mes recherches scientifiques”

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Авдеева Н.В. Практические особенности структурирования и оформления научных текстов : Научная периодика : проблемы и решения. 2016, Т.6. №2.

2. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка. Москва.1981
3. Кагановська О.М., Філоненко Н.Г. Історія французької мови: Навчальний посібник. Київ :видавничий центр КНЛУ. 2003.
4. Крючков Г.Г., Хлопук В.С. Поглиблений курс французької мови. Київ : Вища школа. 2002.
5. Попова И.И., Казакова Ж.А. Cours pratique de grammaire française. Москва. 2006.
6. Bally Ch. Linguistique générale et linguistique française. Paris. 1965.
7. Braud C. Edito avancé . Niveau 2. Paris : Edition Didier. 2015.
8. Cohen M. Histoire d'une langue ; le français 3-ième édition. 1967.
9. Dollez C . Pons S . Alter Ego . Niveau B2. Paris: Edition Hachette. 2007.
10. Dranenko Y .DALF Niveau avancé. Kiyv. 2001.
11. Guilloux M , Herry C. Alter Ego. Niveau C1. Paris : Edition Hachette. 2001.
12. Tcherednitchenko O. Koval Y. Théorie et pratique de la traduction. Kiyv. 1999.

Додаткова література

1. Бондар Т.І., Кириченко З.Ф. Англійська мова для аспірантів та наукових співробітників :навчальний посібник. Київ. 2015.
2. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического анализа. Москва ; Наука. 1981.
3. Основи академічного письма: методичні рекомендації / укладачі : Шліхта Н., Шліхта І./ Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. Київ. 2016.